

Ipé

Voorbeeld

Atibt	ipé
Andere namen	Bethabara, pau d'arco, ipé, tauary{*}, caixeta (Brazilië), guayacan polvillo (Colombia), guyacan, madera negra (Ecuador), ebène vert, ebène jaune (Frans Guyana), bowwood, whalebone greenheart (Guyana), cortez (Honduras, Nicaragua, Costa Rica), amapa (Mexico), guayacan (Panama), lapacho negro, guayacan (Paraguay, Argentinië), tahuari (Peru), groenhart (Suriname), flor amarillo (Venezuela).{*} verwerpelijke naam.
Botanische naam	Tabebuia serratifolia (Vahl) Nicholson (Surinaams groenhart) (= Tecoma spec. div.), Tabebuia ipé (Mart.) Standl., T. cassinioides DC., T. guayacan Hemsl., T. longiflora Standl.
Familie	Bignoniaceae.
Groeigebied	Tropisch midden- en zuid-Amerika.
Boombeschrijving	De vele soorten en het grote verspreidingsgebied zijn er de oorzaak van dat de afmetingen van de bomen en de houteigenschappen sterk verschillen. Hoogte 30-40(-65) m met een diameter van 0,6-0,9(-1,8) m. De takvrije rechte cilindrische stammen kunnen tot 8-40 m lang zijn en hebben aan de voet soms wortelaanzetten.
Aanvoer	Gekantrecht hout, parket en vloerhout.
Houtbeschrijving	Hieronder wordt beschreven groenhart uit Suriname. De andere Tabebuiasoorten zijn wat lichter in gewicht, maar zijn uiterlijk en anatomisch niet of nauwelijks van Surinaams groenhart te onderscheiden. De meeste sterkte-eigenschappen van de andere Tabebuiasoorten (met een lagere volumieke massa) zijn lager. Het groenachtig bruine tot groenachtig geelbruine kernhout is duidelijk te onderscheiden van het geelachtig grijze 40-80 mm brede spint. De kern vertoont dikwijls lichte tot donkere zones waardoor het enigszins gestreept kan lijken. Ook als er kruisdraad aanwezig is, kan door de lichtval een decoratieve fijne streep-tekening aanwezig zijn. Ipé heeft een vrij gelijkmatige structuur zonder uitgesproken tekening. Het hout bevat de inhoudsstof lapachol die op het langsvlak als (groen)gele streepjes zichtbaar is. Lapachol kleurt in aanraking met ammonia rood,

Ipé

waardoor ipé (Surinaams groenhart) van bijvoorbeeld demerara groenhart is te onderscheiden. Het hout is zeer hard en sterk, moeilijk splijtbaar en zeer elastisch.

Houtsoort	loofhout
Draad	Recht, soms kruisdraad of onregelmatige draad.
Nerf	Fijn.
Volumieke massa	(950-)1050 (-1150) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte, vers 1200-1300 kg/m ³ .
Werken	Middelmatig.
Drogen	Vrij langzaam, geringe neiging tot vervormen en scheuren.
Bewerkbaarheid	Door zijn hoge volumieke massa moeilijk te bewerken en snijvlakken stampen snel af. Bij het schaven wordt aanbevolen kleine snijhoeken te gebruiken om problemen bij kruisdraad te voorkomen. Ipé laat zich glad afwerken. Een goede afzuiging van het houtstof wordt aanbevolen, aangezien het vrijkomende lapacholstof bij daarvoor gevoelige mensen een huidaandoening (dermatitis) kan veroorzaken.
Spijkeren en schroeven	Voorboren noodzakelijk.
Lijmen	Gezien de hoge volumieke massa waarschijnlijk niet zonder problemen.
Buigen	Niet bekend. Is wel zeer buigzaam.
Oppervlakafwerking	Goed.
Duurzaamheid	Schimmels 1. In tegenstelling tot Demerara groenhart (<i>Chlorocardium rodiei</i> Rohwer, Richter & Werff) is Ipé niet bestand tegen aantasting door paalworm.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4.
Bijzonderheden	De stof lapachol die huidallergieën kan veroorzaken bij bewerkers, bevat het derivaat desoxylapachol (0,4%). Lapachol geeft in contact met alkaliën een donkerrode kleur. De bast bevat ± 5% looistof. Het hout bevat een paarse kleurstof die oplost in water en \bloeden\ kan veroorzaken.
Toepassingen	Voornamelijk voor constructiewerken (bruggen- en scheepsbouw en havenwerken), dwarsliggers, buiten- en binnentimmerwerk, parket, vloeren, meubels, draaiwerk, snijwerk, bedrijfsvloeren, schuttersbogen, houten hengels, wandelstokken, gereedschapsstelen (als vervanging voor hickory of essen), tuinhout, tuinmeubilair, zou een van de beste houtsoorten zijn voor spaken in houten wielen in de rijtuigbouw. In Brazilië veel gebruikt in de carrosseriebouw.